W tym niezwykłym zgrupowaniu walczyła „Ksenia”/”Xenia”

Category: Historia,NEWS
written by Marek | 5 listopada 2024

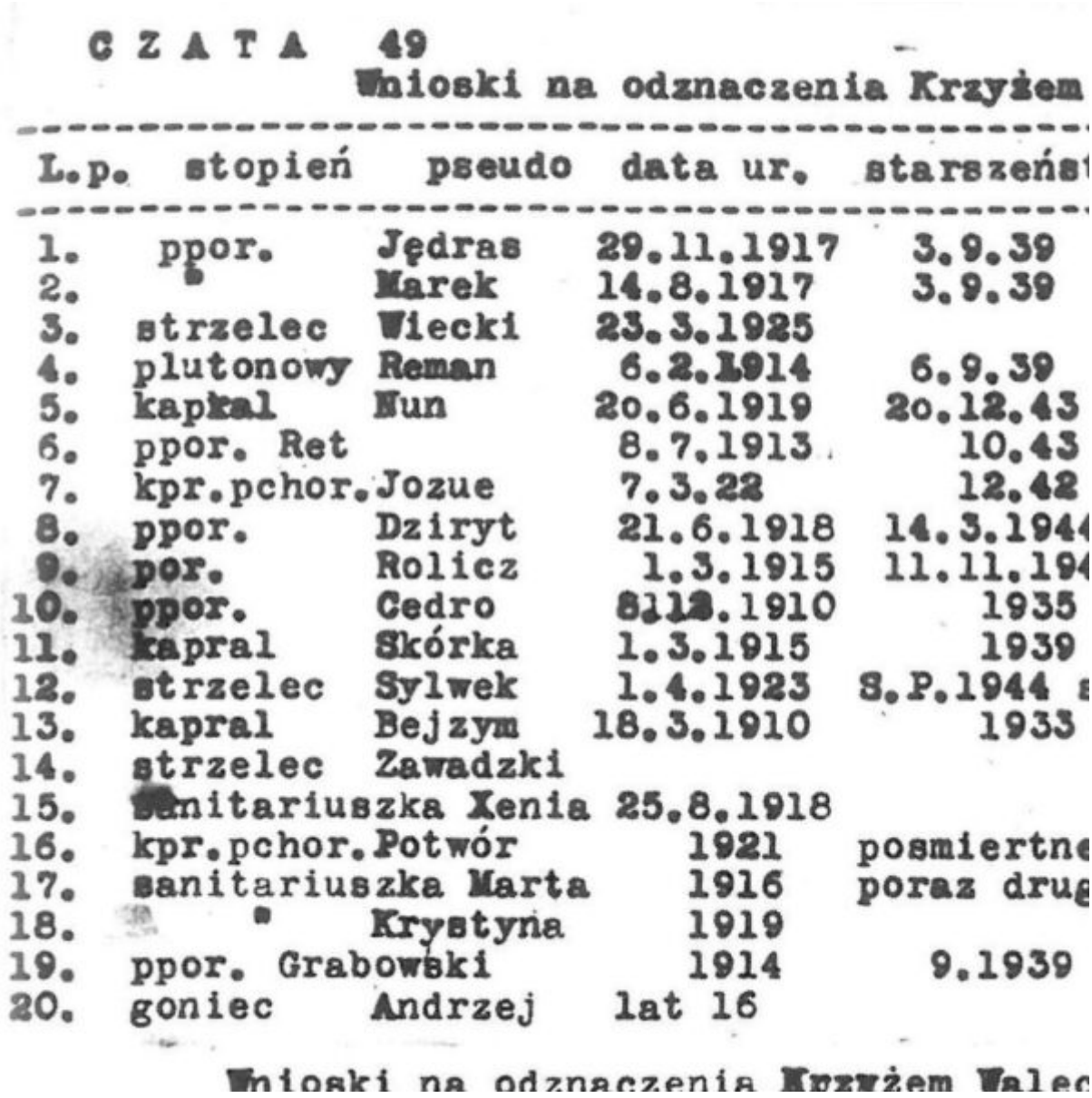

CZATA 49

Wnioski na odznaczenia Krzyżem

L.p.	stopień	pseudo	data ur.	starszeńst
1.	ppor.	Jędras	29.11.1917	3.9.39
2.	"	Marek	14.8.1917	3.9.39
3.	strzelec	Wiecki	23.3.1925	
4.	plutonowy	Reman	6.2.1914	6.9.39
5.	kapkal	Nun	2o.6.1919	2o.12.43
6.	ppor. Ret		8.7.1913	10.43
7.	kpr.pchor.	Jozue	7.3.22	12.42
8.	ppor.	Dziryt	21.6.1918	14.3.194
9.	por.	Rolicz	1.3.1915	11.11.19
10.	ppor.	Cedro	8.12.1910	1935
11.	kapral	Skórka	1.3.1915	1939
12.	strzelec	Sylwek	1.4.1923	S.P.1944
13.	kapral	Bejzym	18.3.1910	1933
14.	strzelec	Zawadzki		
15.	sanitariuszka	Xenia	25.8.1918	
16.	kpr.pchor.	Potwór	1921	posmiertne
17.	sanitariuszka	Marta	1916	poraz drug
18.	"	Krystyna	1919	
19.	ppor.	Grabowski	1914	9.1939
20.	goniec	Andrzej	lat 16	

Wnioski na odznaczenia Krzyżem Walec

Jak poleciłbyś komuś książkę?

„**Zrób zdjęcie książki, którą chcesz polecić. Opublikuj je w mediach społecznościowych, takich jak Facebook lub Instagram. Napisz wers o tym, dlaczego książka Ci się podobała. Udostępnij post szeroko!**” – mówi internet.

Pytania są następujące: Czy każdą książkę można polecić w taki sam (według powyższego schematu) sposób? Czy każdy dziś musi mieć fejsa i insta?

Nigdy nie byłem bibliofilem, a na dodatek nie lubiłem (bądź nie rozumiałem) historii z lat szkolnych. Tłumaczę to sobie w taki sposób, że to co było w programach nauczania nie zyskało mojej sympatii. Tak jak zawsze wybierałem pomiędzy rowerem a piłką kopaną ten pierwszy rodzaj aktywności, tak dziś wybieram naszą lokalną historię – to mi się podoba. Zaznaczam, że nie rezygnuję z przyjemności uprawiania sportu na dwóch kółkach!

Dziś gdy wpadnie mi w ręce pozycja książkowa, która w jakimś stopniu odnosi się do naszej, lokalnej historii to już wiem, że trzeba ją polecić sympatykom okolic, w których żyjemy.
Tę ostatnią, którą dziś w skrócie przedstawię otrzymałem do przeczytania od kolegi z pracy, Pana Mariusza Dawidko, a właściwie z biblioteczki Mai i Mariusza

Co ciekawego wypatrzyłem w książce Bartosza Nowożyckiego „Batalion Armii Krajowej „Czata 49″″?

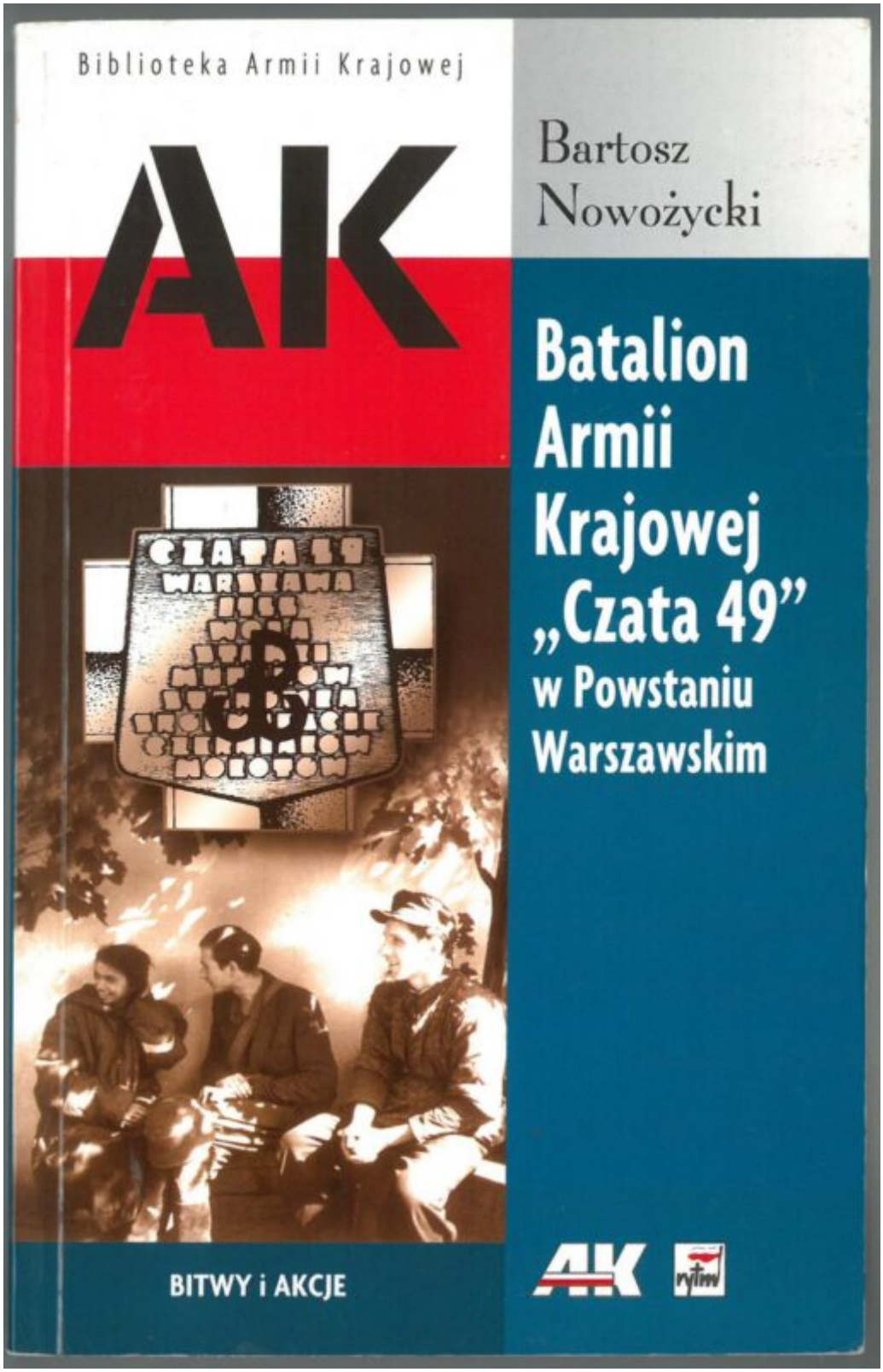

Książka „Batalion Armii Krajowej „Czata 49″” – 2008 r. – okładka

„Drodzy Czytelnicy!

Oddajemy do Waszych rąk książkę o niezwykłym ugrupowaniu — batalionie Armii Krajowej noszącym kryptonim „Czata 49″. To jeden z najwaleczniejszych oddziałów Powstania Warszawskiego, który był przerzucany w najbardziej niebezpieczne rejony Stolicy, walcząc z

ogromną przewagą wroga.

Miejscem koncentracji batalionu była Wola i okolice Cmentarza Ewangelicko-Augsburskiego. To tam, w rejo-nie ulic Okopowej, Wolskiej i Młynarskiej, batalion rzucony był od razu w silny ogień powstańczych zmagań. Przez kilka dni walczył w rejonie Cmentarza Powązkowskiego, w ramach Zgrupowania „Radosław". Później został skierowany na Muranów, aby wspierać broniące się Stare Miasto. Po miesiącu bohaterskich walk „Czata 49" wykonywała również zadania tzw. desantu kanałowego ze Starego Miasta na plac Krasińskich. To nie był koniec powstańczej epopei. Oddziały „Czaty 49" przedarły się aż na Czerniaków, gdzie walczyły o utrzymanie Przyczółka Czerniakowskiego, by pod koniec Powstania powrócić znów kanałami do Śródmieścia w rejon ulicy Kruczej. Na bohaterskim szlaku batalionu poległo oko-10 dwustu żołnierzy, w tym wielu oficerów.

Opis tych bohaterskich zmagań „Czaty 49" stanowi treść książki autorstwa Bartosza Nowożyckiego, który swoje lata studiów uniwersyteckich poświęcił na zebranie materiałów do jej napisania.

Książka skomponowana jest w sposób niezwykle przejrzysty. Autor umiejętnie potrafi wciągnąć Czytelnika w fascynujące powstańcze losy tego batalionu.

Mamy świadomość, że mimo wielu publikacji o Powstaniu Warszawskim właśnie ten odcinek zmagań walk o wolność Stolicy, który wyznaczał bojowy szlak batalionu „Czata 49", jest stosunkowo mało znany.

Spodziewamy się, że wszyscy Czytelnicy, a szczególnie młodzi, zainteresują się tym niezmiernie ważnym fragmentem dziejów Powstania Warszawskiego.

Książka ta stanowi kolejny przykład niezwykłego bohaterstwa żołnierza Armii Krajowej, połączonego z wzorowym wypełnianiem żołnierskiego obowiązku w niezwykle dramatycznych warunkach.

Zapraszamy do interesującej lektury.

Ppłk Czesław Cywiński Prezes Zarządu Głównego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej„

Dlaczego „Czata 49” i jego opis?

Pisaliśmy już wielokrotnie o tym ugrupowaniu w kontekście walk powstańczych, wspominając przy tym Ludwikę Wyszomirską z Czarnowca – „Ksenię”/”Xenię”.
Spośród wielu jednostek Armii Krajowej biorących udział w Powstaniu Warszawskim batalion „Czata 49″ jest jedną z nielicznych, które nie doczekały się dotychczas naukowego opracowania swych dziejów. Wzmianki o nim pojawiają się w pracach naukowych poświęconych Zgrupowaniu „Radosław”, którego „Czata 49″ byk częścią. Praca ma na celu przedstawienie dziejów batalionu oraz ukazanie niepośledniej roli, jaką w Powstaniu Warszawskim odegrali jego żołnierze.

Przez 63 dni Powstania Warszawskiego batalion „Czata 49″ przeszedł bardzo długi i krwawy szlak bojowy z Woli przez Stare Miasto, Śródmieście, Czerniaków, Mokotów, skończywszy znów w Śródmieściu. Żołnierze „Czaty 49″ wzięli udział w dramatycznych i krwawych walkach o takie obiekty, jak: cmentarze na Woli, magazyny na ul. Stawki, Dworzec Gdański, szpital Św. Jana Bożego.

Z początkowego składu batalionu, który liczył 120 osób, „Czata 49″ rozrosła się w okresie walk na Starym Mieście do ponad 300 żołnierzy. W ostatnich dniach Powstania pozostała już tylko nieliczna, około osiemdziesięcioosobowa grupa żołnierzy.

W PRL zostali pozbawieni chwały należnej obrońcom Ojczyzny i zrównani z konfidentami oraz pospolitymi przestępcami – czytamy w książce.

Oprócz dokładnych opisów poszczególnych walk i szlaków batalionu możemy tu znaleźć skany dokumentów (wniosków) do odznaczeń bohaterów. Jeden z wniosków dotyczy również mieszkanki Czarnowca – Ludwiki Wyszomirskiej „Xenia”.

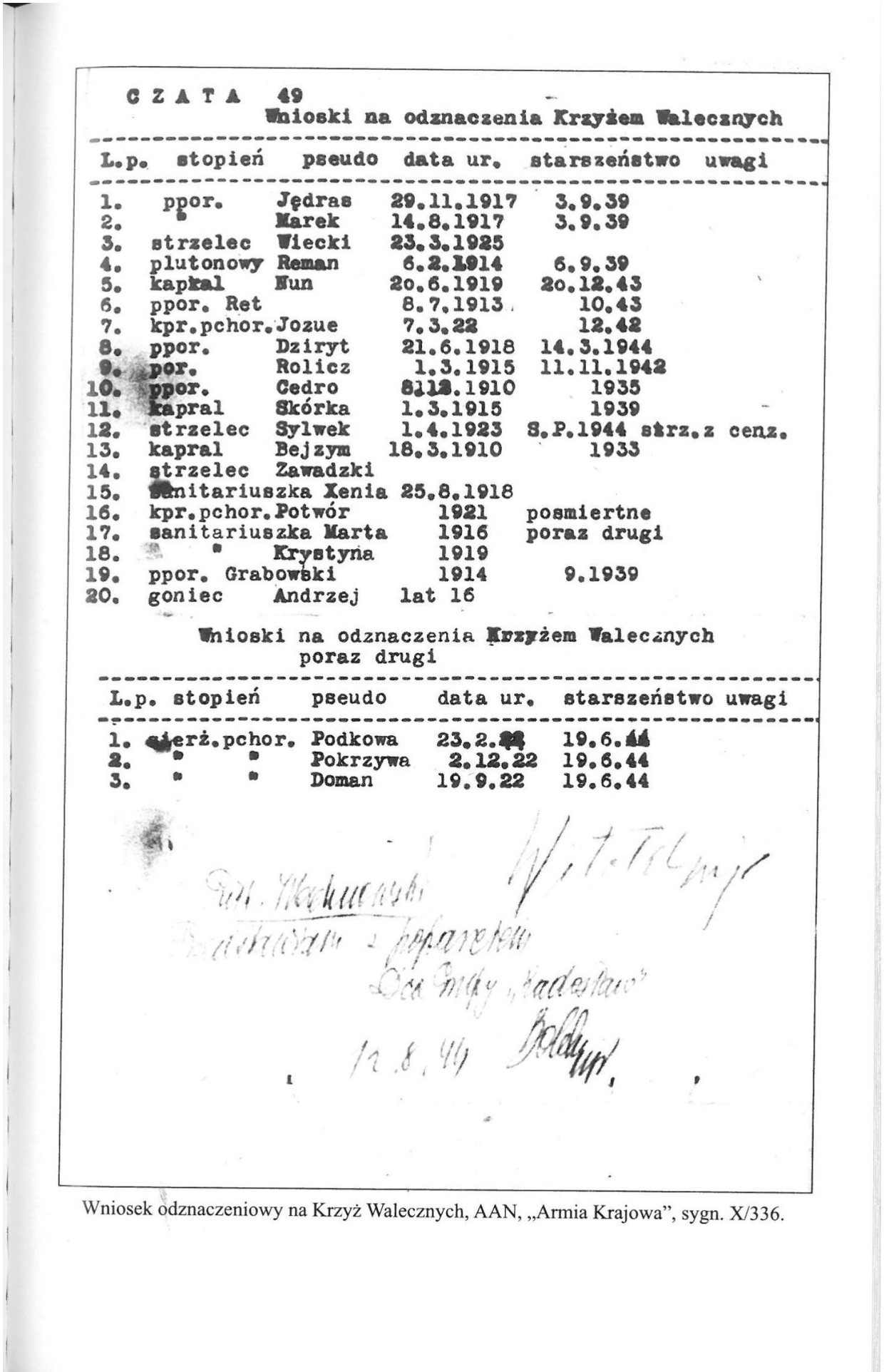

CZATA 49

Wnioski na odznaczenia Krzyżem Walecznych

L.p.	stopień	pseudo	data ur.	starszeństwo	uwagi
1.	ppor.	Jędras	29.11.1917	3.9.39	
2.	"	Marek	14.8.1917	3.9.39	
3.	strzelec	Wiecki	23.3.1925		
4.	plutonowy	Reman	6.2.1914	6.9.39	
5.	kapral	Nun	2o.6.1919	2o.12.43	
6.	ppor. Ret		8.7.1913	10.43	
7.	kpr.pchor.	Jozue	7.3.22	12.42	
8.	ppor.	Dziryt	21.6.1918	14.3.1944	
9.	por.	Rolicz	1.3.1915	11.11.1942	
10.	ppor.	Cedro	8.12.1910	1935	
11.	kapral	Skórka	1.3.1915	1939	
12.	strzelec	Sylwek	1.4.1923	S.P.1944 strz.z cenz.	
13.	kapral	Bejzym	18.3.1910	1933	
14.	strzelec	Zawadzki			
15.	sanitariuszka	Xenia	25.8.1918		
16.	kpr.pchor.	Potwór	1921	posmiertne	
17.	sanitariuszka	Marta	1916	poraz drugi	
18.	"	Krystyna	1919		
19.	ppor.	Grabowski	1914	9.1939	
20.	goniec	Andrzej	lat 16		

Wnioski na odznaczenia Krzyżem Walecznych
poraz drugi

L.p.	stopień	pseudo	data ur.	starszeństwo	uwagi
1.	sierż.pchor.	Podkowa	23.2.22	19.6.44	
2.	" "	Pokrzywa	2.12.22	19.6.44	
3.	" "	Doman	19.9.22	19.6.44	

Wniosek odznaczeniowy na Krzyż Walecznych, AAN, „Armia Krajowa", sygn. X/336.

Książka „Batalion Armii Krajowej „Czata 49"" – 2008 r. Skan wniosku o

odznaczenie „Xseni” Krzyżem Walecznych.

Nr 3

12 sierpnia 1944. Warszawa

Wnioski odznaczeniowe Krzyżem Walecznych po raz pierwszy i drugi

Czata 49

Wnioski na odznaczenia Krzyżem Walecznych

L.p.	stopień	pseudo	data ur.	starszeństwo	uwagi
1.	ppor.	Jędras[1]	29.11.1917	3.9.39	
2.	ppor.	Marek[2]	14.08.1917	3.9.39	
3.	strzelec	Wiecki[3]	23.3.1925		
4.	plutonowy	Roman[4]	6.2.1914	6.9.39	
5.	kapral	Nun[5]	20.6.1919	20.12.43	
6.	ppor.	Rett[6]	8.7.1913	10.43	
7.	kpr. pchor.	Jozue[7]	7.3.22.	12.42	
8.	ppor.	Dziryt[8]	21.6.1918	14.3.1944	
9.	por.	Rolicz[9]	1.3.1915	11.11.1942	
10.	ppor.	Cedro[10]	8.12.1910	1935	
11.	kapral	Skórka[11]	1.3.1915	1939	
12.	strzelec	Sylwek[12]	1.4.1923	S.P.1944	strz. z. cenz.
13.	kapral	Bejzym[13]	18.3.1910	1933	
14.	strzelec	Zawadzki[14]			
15.	sanitariuszka	Xenia[15]	25.8.1918		
16.	kpr. pchor.	Potwór[16]	1921		pośmiertnie
17.	sanitariuszka	Marta[17]	1916		po raz drugi
18.	sanitariuszka	Krystyna[18]	1919		
19.	ppor.	Grabowski[19]	1914	9.1939	
20.	goniec	Andrzej[20]	lat 16		

Wnioski na odznaczenia Krzyżem Walecznych po raz drugi

L.p.	stopień	pseudo	data ur.	starszeństwo	uwagi
1.	sierż. pchor.	Podkowa[21]	23.2.22	19.6.44	
2.	sierż. pchor.	Pokrzywa[22]	2.12.22	19.6.44	
3.	sierż. pchor.	Doman[23]	19.9.22	19.6.44	

Witold[24] mjr

Płk. Wachowski

Przedstawiam z poparciem
D-ca Grupy „Radosław"
12.8.44. Bolek mjr[25]

Oryg., mps, WBBH, sygn. III/44/54, k. 3.

---

[1] Zygmunt Jędrzejewski.
[2] Jerzy Downarowicz.
[3] Stefan Marszałek.
[4] Jan Lipski.
[5] NN.
[6] Henryk Wilczkowiak.
[7] Jerzy Dąbrowski.
[8] Leszek Oczechowski.
[9] Józef Kaczmarek.
[10] Jan Andrzej Byczkowski.
[11] Henryk Głowacz.
[12] Stanisław Krasuski.
[13] Tadeusz Sobolewski.
[14] Zbigniew Kobenza.
[15] Ludwika Wyszomirska.
[16] Stanisław Potworowski.
[17] Elżbieta Jasińska.
[18] Krystyna Nowocień.
[19] Jan Ciecierski.
[20] NN.
[21] Jan Popowski.
[22] Mieczysław Żabicki.
[23] Stanisław Zołociński.
[24] Tadeusz Maciej Runge.
[25] Wacław Piotr Janaszek.

Książka „Batalion Armii Krajowej „Czata 49”” – 2008 r.

Podpisał: Witold mjr
Tekst na dokumencie pisany odręcznie:
„Płk. Wachowski
Przedstawiam z poparciem
D-ca Grupy „Radosław”
12.8.44. Bolek mjr”

Poniżej skan wniosku oraz tłumaczenie autora.

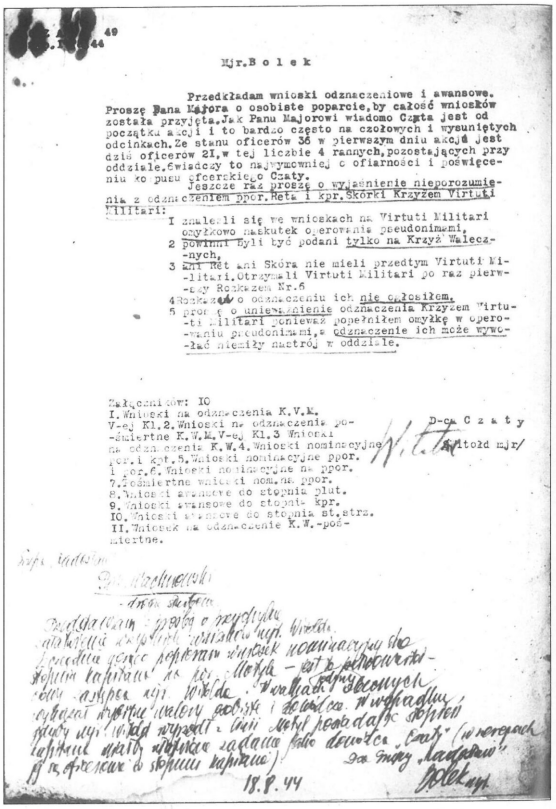

Mjr.Bolek

Przedkładam wnioski odznaczeniowe i awansowe. Proszę Pana Majora o osobiste poparcie, by całość wniosków została przyjęta. Jak Panu Majorowi wiadomo Czata jest od początku akcji i to bardzo często na czołowych i wysuniętych odcinkach. Ze stanu oficerów 36 w pierwszym dniu akcji jest dziś oficerów 21, w tej liczbie 4 rannych, pozostających przy oddziale. Świadczy to najwymowniej o ofiarności i poświęceniu ko putu oficerskiego Czaty.
Jeszcze raz proszę o wyjaśnienie nieporozumienia z odznaczeniem ppor. Reta i kpr. Skórki Krzyżem Virtuti Militari:
1 znaleźli się we wnioskach na Virtuti Militari omyłkowo naskutek operowania pseudonimami,
2 powinni byli być podani tylko na Krzyż Walecznych,
3 ani Ret ani Skóra nie mieli przedtym Virtuti Militari. Otrzymali Virtuti Militari po raz pierwszy Rozkazem Nr.6
4 Rozkaz o odznaczeniu ich nie dotarł,
5 prosi o unieważnienie odznaczenia Krzyżem Virtuti Militari ponieważ popełniłem omyłkę w operowaniu pseudonimami, a odznaczenie ich może wywołać niemiły nastrój w oddziale.

Załączniki: 10
I. Wnioski na odznaczenia K.V.M. V-ej Kl. 2. Wnioski na odznaczenia pośmiertne K.W.M. V-ej Kl. 3 Wniosek na odznaczenia K.W.4. Wnioski nominacyjne ppor. i kpt. 5. Wnioski nominacyjne ppor. i por. 6. Wnioski nominacyjne na ppor.
7. Pośmiertne wnioski nominacyjne ppor.
8. Wnioski awansowe do stopnia plut.
9. Wnioski awansowe do stopnia kpr.
10. Wnioski awansowe do stopnia st. strz.
11. Wniosek na odznaczenie K.W. pośmiertne.

D-ca Czaty
/Witold mjr/

18.8.44

D-ca Grupy „Radosław”
Bolek mjr

Wniosek odznaczeniowy i awansowy, AAN, „Armia Krajowa”, sygn. X/336.

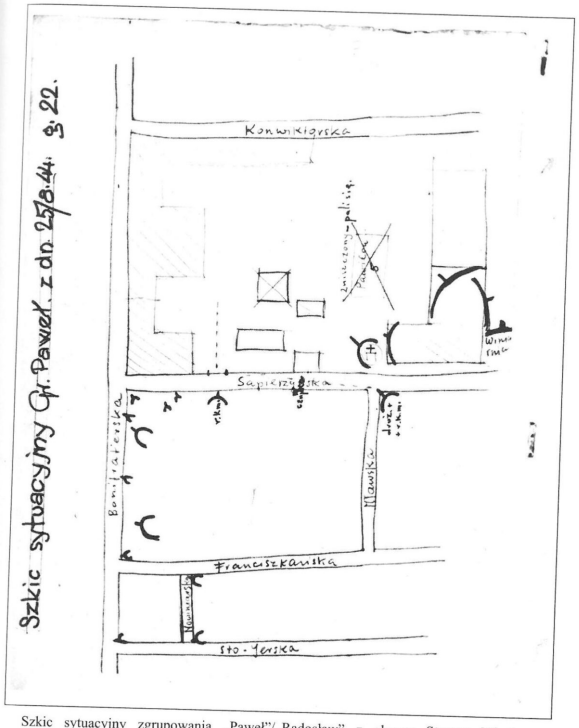

Szkic sytuacyjny zgrupowania „Paweł”/„Radosław” z obrony Starego Miasta, 25.08.1944 r., AAN, AK X/140.

Książka „Batalion Armii Krajowej „Czata 49”” – 2008 r.

L.p.	stopień	pseudo	data ur.	starszeństwo	uwagi
3.	strzelec	Bystry[3]	1920		
4.	strzelec	Romanek[4]	1921		
5.	ppor.	Karol[5]	1909		
6.	ppor.	Stanisław[6]	1919		
7.	pchor.	Zygfryd[7]	1922		

Witold[8] mjr
Bolek[9] mjr

Oryg., mps, WBBH, sygn. III/44/54, k. 19.

[1] NN.
[2] Mieczysław Szurga.
[3] NN.
[4] Ryszard Roman Siarek.
[5] Konrad Pawełek.
[6] Ziemba Zenon.
[7] Tadeusz Kurzyna.
[8] Tadeusz Maciej Runge.
[9] Wacław Piotr Janaszek.

Nr 18

17 sierpnia 1944 r. Warszawa

Pismo mjr. Tadeusza Rungego „Witolda" do mjr. Wacława Piotra Janaszka „Bolka" w sprawie awansów i odznaczeń

Czata 49
M.p. 17.08.1944 r.

Mjr Bolek

Przedkładam wnioski odznaczeniowe i awansowe. Proszę Pana Majora o osobiste poparcie, by całość wniosków została przyjęta. Jak Panu Majorowi wiadomo Czata jest od początku akcji i to bardzo często na czołowych i wysuniętych odcinkach. Ze stanu oficerów 36 w pierwszym dniu akcji jest dziś oficerów 21, w tej liczbie 4 rannych, pozostających przy oddziale. Świadczy to najwymowniej o ofiarności i poświęceniu korpusu oficerskiego Czaty.

Jeszcze raz proszę o wyjaśnienie nieporozumienia z odznaczeniami ppor. Retta[1] i kpr. Skórki[2] na Krzyż Virtuti Militari:

1. znaleźli się we wnioskach na Virtuti Militari omyłkowo na skutek operowania pseudonimami,
2. powinni byli być podani tylko na Krzyż Walecznych,
3. ani Rett ani Skóra nie mieli przedtem Virtuti Militari. Otrzymali Virtuti Militari po raz pierwszy Rozkazem Nr 6.
4. Rozkazu o odznaczeniu ich nie ogłosiłem.
5. proszę o unieważnienie odznaczeń Krzyżem Virtuti Militari ponieważ popełniłem omyłkę w operowaniu pseudonimami, a odznaczenie ich może wywołać niemiły nastrój w oddziale.

D-ca Czaty
Witold mjr

Załączników: 10

1. Wnioski na odznaczenia K. V. M. V-ej Kl.
2. Wnioski na odznaczenia pośmiertne K. V. M. V-ej Kl.
3. Wnioski na odznaczenia K. W.
4. Wnioski nominacyjne por. i kpt.
5. Wnioski nominacyjne ppor. i por.
6. Wnioski nominacyjne na ppor.
7. Pośmiertne wnioski nominacyjne na ppor.
8. Wnioski awansowe na stopień plut.
9. Wnioski awansowe na stopień kpr.
10. Wnioski awansowe na stopień st. strz.
11. Wniosek na odznaczenie K. W. – pośmiertne.

Grupa „Radosław"
Pułk. Wachnowski[3] – drogą służbową.

Przedstawiam z prośbą o przychylne załatwienie wszystkich wniosków mjr Witolda. Szczególnie gorąco popieram wniosek nominacyjny do stopnia kapitana na por. Motyla[4] – jest to jedyny pełnowartościowy zastępca mjr Witolda. W walkach obecnych wykazał wybitne walory osobiste i dowódcze. W wypadku gdyby mjr Witold wyszedł z linii, Motyl pomijając stopień kapitana miałby ułatwione zadanie jako dowódca „Czaty" (w szeregach jej są oficerowie w stopniu kapitana).
18.08.1944 r. D-ca Grupy „Radosław"
Bolek mjr

Książka „Batalion Armii Krajowej „Czata 49"" – 2008 r.

Wybrane strony z polecanej książki.

Ludwika Wyszomirska-Trzaska „Xenia", AAN, „Akta Romualda Śreniawa-Szypiowskiego".

Samochody bazy Start III, AAN, „Akta Romualda Śreniawa-Szypiowskiego".

Grupa żołnierzy wysłanych przez bazę Start III od Okręgu Nowogródzkiego AK, AAN, „Akta Romualda Śreniawa-Szypiowskiego".

Kwatery batalionu „Czata 49" przy ul. Karolkowej, AAN, „Akta Romualda Śreniawa-Szypiowskiego".

Książka „Batalion Armii Krajowej „Czata 49"" – 2008 r.

Skwer batalionu „Czata 49", fot. Bartosz Nowożycki.

Książka „Batalion Armii Krajowej „Czata 49″" – 2008 r. Skwer w Warszawie.

Zachęcam do lektury.

Źródło (cytaty, skany, zdjęcia) – „Batalion Armii Krajowej „Czata 49″”, Bartosz Nowożycki

Marek Karczewski

ALFABETYCZNY INDEKS DZIAŁU HISTORIA